

**Col·lecció "Coneixent Santa Coloma, aprenem"
Número 5**

COLOMENCs IL·LUSTRES

Biografies de colomencs treballant el plànol

**Ma. Àngels Bartés i Busom
Carme Hereu i Riells**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
CRP de la Selva I

Juny 2004
Dipòsit legal GI-688-2004

Sumari

Introducció	3
Objectius	4
Plànol	5
Josep Carós i Vidal	6
Lluís Món i Pascual	7
Frederic Clascar i Sanou	12
Salvador Espriu i Castelló	16
Sant Dalmau	24
Josep Ma. Millàs i Vallicrosa	27
Lluís Rodés i Campdorà	31
Josep Martí i Sabé	35
Francesc "Panxo" Fontdevila	39
Sant Salvador d'Horta	41
Francesc Moragas i Barret	45
Esteve Monegal i Prat	49
Narcís Jubany i Arnau	52
Joan Vinyoli i Pladevall	56

INTRODUCCIÓ

Sovint quan passegem pels carrers anem distrets i no posem gaire atenció al que trobem en el nostre camí: plaques, escultures, façanes, els noms dels carrers per on passem...

Tanmateix molts d'aquests elements estan relacionats amb persones que han tingut una vinculació especial amb la població: potser hi van néixer, potser hi han viscut durant un temps o potser hi han deixat una mostra del seu treball...

L'objectiu d'aquesta proposta didàctica és doble, per una banda es tracta de treure de l'anonimat persones il·lustres de diferents èpoques històriques que han estat vinculades de manera especial a Santa Coloma de Farners i donar-les a conèixer; i per l'altra, es tracta de treballar el plànol.

Per fer-ho es proposen dos tipus d'activitats amb les quals alhora que els alumnes podran conèixer els trets principals de la vida i l'obra d'uns quants personatges significatius de Santa Coloma de Farners, també faran descobertes noves dels carrers d'aquesta població.

Totes les propostes de treball són propostes generals que poden ser utilitzades en la seva totalitat o bé parcialment a criteri del professorat. Alhora, poden ser ajustades en funció de l'edat dels alumnes o del tema que interessi més de treballar.

Hi ha activitats pensades per fer a l'aula i d'altres, al carrer.

La proposta pedagògica està dissenyada per ser realitzada amb alumnes d'educació secundària tot i que alguns aspectes considerem que són fàcilment adaptables al cicle superior d'educació primària.

OBJECTIUS

Continguts:

- Conèixer la biografia de personatges il·lustres colomencs.
- Conèixer el context històric del país i de l'estat relacionat amb aquestes biografies.
- Adquirir vocabulari relacionat amb la via pública: vorera, calçada, carrer, passeig, avinguda, monument, escultura, placa, zona de vianants, casc antic, eixample...

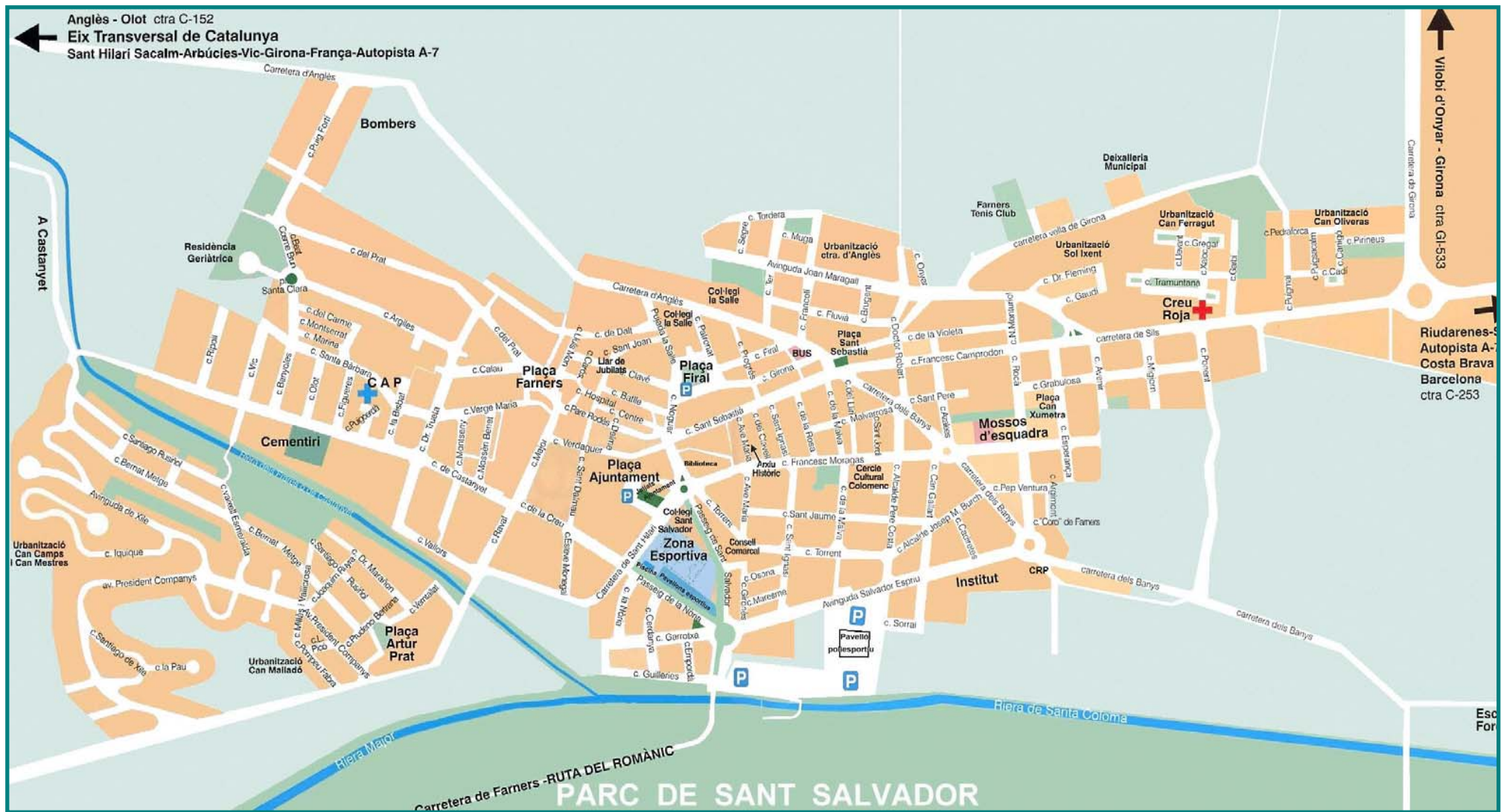
Procediments:

- Saber utilitzar el plànol
- Aprendre a interpretar diferents tipus de text (respondre un qüestionari, fer un comentari de text...)
- Consultar i fer recerca bibliogràfica emprant diferents fonts: enciclopèdia, internet...
- Analitzar i interpretar escultures públiques
- Observar i identificar elements del paisatge urbà quotidià.,

Actituds:

- Valorar les persones il·lustres per les seves aportacions a la comunitat.
- Comportar-se respectuosament amb el medi urbà
- Valorar el patrimoni local.

PLÀNOL de SANTA COLOMA DE FARNERS

Va néixer a Santa Coloma l'any 1905. Era barber de professió. Va ser alcalde de Santa Coloma de Farners durant el bienni 1922-23, i des del 1929 fins a l'octubre de 1934 per Esquerra Republicana de Catalunya.

Durant el seu mandat s'emprengueren diferents iniciatives per resoldre les mancances en serveis de la població, com ara el subministrament de l'aigua, la xarxa de clavegueram, la pavimentació i l'empedrat de carrers, etc. La tasca de govern de l'equip de Josep Carós va quedar interrompuda arran dels fets del 6 d'octubre de 1934. El dia 13 d'octubre l'ajuntament republicà era destituït i el 31

d'octubre es detenia i empresonava l'alcalde, Josep Carós, juntament amb alguns regidors i altres caps polítics d'esquerra. Els tres mesos d'empresonament a Girona van deteriorar-li fortament la salut i morí poc després de sortir-ne, el 1935.

L'octubre de 1936, quan Lluís Món i Pascual esdevingué nou alcalde republicà li féu homenatge col·locant el seu retrat en el Saló de sessions de l'Ajuntament de la població.

Va néixer a Santa Coloma l'any 1905. Fou alcalde de Santa Coloma de Farners per Esquerra Republicana des de l'octubre de 1936 fins al setembre de 1937 en que va dimitir amb la majoria del consistori. Una de les primeres accions del seu govern va ser canviar el nom a la ciutat, acordant-se d'anomenar-la, per unanimitat, Farners a seques. Posteriorment el govern de la Generalitat va aprovar el canvi de nom pel de Farners de la Selva que va perdurar

fins a la fi de la Guerra Civil.

Acabada la guerra, Lluís Mon fou empresonat el dia 9 de març de 1931. El dia 1 d'abril se li va fer un consell de guerra. Allà va ser condemnat a mort. Va ser afusellat al cementiri de Girona l'11 de maig de 1939 amb 40 condemnats més.

Lluís Mon va ser una de les moltes víctimes de la Guerra Civil espanyola. La seva detenció fou de les primeres que es van fer a l'haver renunciat a marxar a l'exili. Va perdre la vida pel sol fet d'haver representat el legítim govern democràtic de la República. El dia 13 d'abril de 1997 la població de Santa Coloma de Farners li va retre homenatge descobrint una placa commemorativa al carrer que porta el seu nom.

Llegeix amb atenció les biografies d'aquests dos personatges il·lustres de Santa Coloma i respon aquestes qüestions que et proposem:

- Quines semblances trobes en la vida d'ambdós?
- Qui va precedir qui a l'Ajuntament de la població?

✓ Tots dos van formar part del govern de la República a Catalunya. Busca informació sobre aquest període de la nostra història i tria la resposta correcta:

El govern de la República va ser proclamat a Catalunya:

- el 7 d'octubre de 1934
- el 14 d'abril de 1931
- el 18 de juliol de 1936

La República fou proclamada des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona per:

- Lluís Companys
- Enric Prat de la Riba
- Francesc Macià

Pocs dies després d'haver-se proclamat la República catalana es constituí el govern autònom de Catalunya que rebé el nom de:

- Generalitat de Catalunya
- Mancomunitat de Catalunya
- Parlament de Catalunya

✓ La vida política de Josep Carós va quedar interrompuda arran dels **fets d'octubre de 1934**. A quins fets es refereix aquesta afirmació?

✓ Els anys de la República van ser uns anys convulsos que van tenir un trist final: la Guerra Civil espanyola.

Busca informació sobre aquest episodi de la història i completa aquest text utilitzant les paraules que et donem a continuació:

Catalunya - nacional - febrer - tres - sublevació - Madrid - Espanya - republicana - batalla de l'Ebre - falangistes - Melilla - Església - derrota - juliol

"L'alçament militar es va iniciar el 17 de _____ de 1936 a _____ i es va estendre per tot _____. Forces monàrquiques, tradicionalistes i _____ i amplis sectors de l'_____ hi van donar suport des del començament. El país es va dividir en dues zones: una dominada pels exèrcits rebels, anomenats per ells mateixos _____, i una altra sota el govern legítim de la República, anomenada _____.

La _____ es va convertir en una llarga Guerra Civil de gairebé _____ anys.

L'última gran acció militar de la guerra va ser la _____ (1938).

La _____ republicana va permetre als nacionals de realitzar una ofensiva definitiva sobre _____ que va caure el _____ de 1939. L'1 d'abril, un mes després de la caiguda de _____ es va proclamar el final de la guerra."

De ben segur que algú de la teva família va viure la Guerra Civil i en conserva encara algun record. Pregunta com els va afectar a la vida de cada dia, quins són els records que en tenen.

Fes un breu resum.

Carrer: **Lluís Món**

Des de la Plaça Farners, situa't a les Escales Petites. Veuràs una pedra amb una placa de ceràmica dedicada a l'alcaldde Lluís Món.

- quan va ser posada?
- qui li va posar?
- amb quin motiu?

Just al costat de les Escales Petites hi ha el carrer Lluís Món.

Segueix el carrer i escriu un parell d'adjectius per definir aquestes paraules:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

✓ Et sembla que és un carrer comercial? Per què?

Carrer: **Josep Carós**

Observa aquest carrer i subratlla el que sigui cert:

El carrer Josep Carós és un carrer llarg i ample.
està a la vora de l'església parroquial.
forma part del nucli antic.
és un carrer comercial.
fa cantonada amb el carrer Lluís Món.
és perpendicular al carrer Anselm Clavé.
té una fleca.

Segueix el carrer i escriu un parell d'adjectius per definir aquestes paraules:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1873. El seu pare regentava una farmàcia a la població. Quan va morir, l'any 1877 la mare i els fills van anar a viure al poble d'ella, a Santa Coloma de Queralt. Frederic Clascar va cursar estudis eclesiàstics al Seminari de Vic. Es llicencià en Dret Canònic a Roma. Fou ordenat sacerdot a Barcelona i exercí la seva activitat pastoral a Granollers, Sant Boi de Llobregat, l'Hospitalet i Barcelona on fou anomenat capellà de la

Casa de Maternitat.

Fou un gran estudiós de la cultura religiosa i catalana, destacant com a membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans, el 1911. Durant molt de temps dirigí el *Full Dominical*, publicació setmanal distribuïda a les parròquies. Feu moltes traduccions de caràcter bíblic i litúrgic. Fou redactor del diari *La Veu de Catalunya*. Va establir una amistat profunda amb Enric Prat de la Riba i també amb Mn. Josep Torras i Bages, amb qui va mantenir una correspondència continuada.

A més de la publicació de molts escrits de tema religiós cal remarcar els seus *Estudis sobre la Filosofia catalana del segle XVIII* que fou el primer assaig sobre filosofia moderna en el nostre país.

Era conegut com a un home corpulent, afable i treballador infatigable. Afeccionat a la música, li atreïen especialment les composicions de J.S. Bach que va anar introduint en la litúrgia i que ell mateix interpretava com a organista.

Morí a Barcelona l'hivern de l'any 1919, víctima d'una epidèmia de grip.

Llegeix amb atenció la biografia i respon:

- Quants anys va viure Frederic Clascar?
- Quin és el títol més conegut de l'obra de Frederic Clascar?
- Per què és tant important aquest llibre?

El text ens diu que fou membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1911. Busca informació sobre aquesta entitat cultural i les seves funcions. Fes-ne un resum.

✓ Frederic Clascar va mantenir una forta amistat amb dos personatges molt importants de la vida política i social del seu temps. Esbrina quin paper han tingut en la història de la Catalunya contemporània E. Prat de la Riba i J. Torras i Bages.

Recorre el carrer de cap a cap i escriu un parell d'adjectius que defineixin aquests elements:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

✓ El carrer fa trencall amb dos altres carrers que porten el nom de personatges il·lustres de la població. Escriu el nom d'aquests dos carrers.

✓ En aquest carrer, al núm. ____ s'hi troba la ferreteria Feliu, un dels darrers establiments artesans de la població. Santa Coloma, per la seva proximitat al massís de les Guilleries va desenvolupar molts oficis relacionats amb el bosc i el camp i en la transformació dels productes que s'hi extreuen.

- Escriu el nom de tres objectes diferents que es fan en aquesta ferreteria.

- Quin any es va obrir l'establiment?

- Esbrina el nom de cinc oficis artesanals que abans es feien a Santa Coloma i que actualment ja han desaparegut.

✓ El carrer Frederic Casclar volta una part de l'església parroquial, just pel costat dels porxos de les Mesures oberts a la Plaça Farners.

- Quantes arcades hi ha?

- Investiga per què se'n diuen les Mesures

✓ A la plaça Farners s'hi celebra des de l'època medieval el mercat setmanal. El mercat de Santa Coloma era un dels més importants i arribava gent de totes les contrades. Se sap que l'any 1780 era un dels més concorreguts de Catalunya, únic en la venda de fusta per a botes i amb una important venda de blat i cereals, ous i caça pel consum de Barcelona. Aquest fet va influir molt perquè Santa Coloma fos designada capital de comarca.

- Quina mena de parades hi ha actualment als porxos de les Mesures el dia de mercat?

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1913 on el seu pare hi exercia de notari. Quan tenia dos anys, però, el seu pare va obtenir plaça a Barcelona i tota la família s'hi traslladà a viure. On va viure més, però va ser a Arenys de Mar d'on procedien les famílies dels seus pares i ell s'hi va sentir tan vinculat que va convertir aquella població en símbol de la seva obra literària atorgant-li el nom de Sinera (que és Arenys al revés, amb el canvi de la Y per la I)

Des dels inicis de la seva adolescència sentí la inquietud literària i als 16 anys publicava la seva primera obra, "Israel", escrita en castellà. A l'entrar a la universitat, per estudiar les carreres de Filosofia i Lletres i de Dret, va ser quan va començar a desenvolupar més a fons la seva vocació literària i a publicar prosa: el "Dr. Rip" fou la seva primera novel·la i més tard poesia. Com a poeta es donà a conèixer amb l'obra "Cementiri de Sinera", però la que ha aconseguit més renom ha estat "La pell de brau". També escriví algunes obres de teatre, entre altres, "Antígona" i "Primera història d'Esther". La seva obra destaca per la seva correcció en l'ús del català, el seu estil propi i el seu caràcter compromès i crític.

Els temes que més es repeteixen en les seves obres són: la mort, el seu poble i la seva llengua, la guerra civil i Déu. L'obra literària de Salvador Espriu ha estat traduïda a moltes llengües i ha tingut un reconeixement internacional. Al nostre país fou guardonat en diverses ocasions. Destaca el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1972) i la medalla d'Or de la Generalitat (1980). Va ser investit doctor *honoris causa* per les universitats de Tolosa i Barcelona.

Va morir l'any 1983 i va ser enterrat a Arenys de Mar. Tot i haver viscut molt poc a Santa Coloma, els colomencs no el van oblidar mai i l'any 1981 li van fer un homenatge. Uns anys després de la seva mort l'ajuntament va instituir un premi literari, a la seva memòria, que es va celebrant a la població des de l'any 1986.

Un cop llegida la biografia de Salvador Espriu, respon les preguntes següents:

- Quants anys va viure Salvador Espriu a Santa Coloma ?

- Per què està enterrat a la població d'Arenys de Mar?

- Quants anys tenia Salvador Espriu quan va morir?

- Quin és el títol de l'obra amb que es va donar a conèixer com a poeta? Amb quin altre nom és coneguda aquesta obra?

- Quins altres gèneres literaris conreà a més de la poesia?

- ESCRIU tres característiques que tenen les seves obres tan si són en vers com en prosa.

✓ Un dels poemes més coneguts de Salvador Espriu es titula "Assaig de càntic en el temple".

Llegeix-lo amb atenció i després respon a les qüestions que et proposem.

ASSAIG DE CÀNTIC EN EL TEMPLE

Oh, que cansat estic de la meva
covarda, vella, tan salvatge terra,
i com m'agradaria d'allunyar-me'n
nord enllà,
on diuen que la gent és neta
i noble, culta, rica lliure,
desvetllada i feliç!
Aleshores, a la congregació, els germans dirien
desaprovant: "Com l'ocell que deixa el niu,
així l'home que se'n va del seu indret".
Mentre jo, ben lluny, em riuria
de la llei i de l'antiga saviesa
d'aquest meu àrid poble.
Però no he de seguir mai el meu somni
i em quedaré aquí fins a la mort.
Car sóc també molt covard i salvatge
i estimo, a més, amb un
desesperat dolor
aquesta meva pobra,
bruta, trista, dissortada pàtria.

SALVADOR ESPRIU, *El caminant i el mur*. Edicions 62

- De quin recull de poemes forma part "Assaig de càntic en el temple" ?
Esbrina quin any es va publicar.

- Busca al diccionari el significat de les paraules que no entenguis.

- El tema general del poema podem dir que és el de "l'amor a la pàtria" malgrat
que desaprovi l'actitud del moment.
Busca en el text paraules o expressions que ho demostrin.

- El poema està escrit en primera persona del singular, però per escriure'l el poeta es fica a la pell d'un altre personatge.

Amb quin d'aquests personatges s'identifica:

- amb un viatger
- amb un sacerdot
- amb un soldat

- Busca paraules del text que justifiquin la teva tria

- Digues si la visió que dóna de la pàtria és positiva o negativa.
Relaciona aquest fet amb el tema del poema.

- Busca les diferents parts que té el poema. Completa el quadre seguint l'exemple:

Parts	Idea principal	Versos
1	El poeta critica la seva pàtria i afirma que li agradaria anar-se'n a algun altre país on la vida sigui millor.	1 al 7
2		
3		

Busca en algun llibre d'història quina era la situació que vivia Catalunya en el moment que Espriu escriu aquest poema. Fes-ne un breu resum.

Un altre poeta català important que va viure a la mateixa època que Salvador Espriu va ser Pere Quart. Pere Quart en alguns dels seus poemes interpreta textos d'altres poetes, com ara: Josep Carner, Jacint Verdaguer, Joan Maragall, Salvador Espriu...

Seguidament et proposem que llegeixis amb atenció el poema que va escriure Pere Quart interpretant a la seva manera *l'Assaig de càntic en el temple* de Salvador Espriu i que facis les activitats que et proposem.

ASSAIG DE PLAGI A LA TAVERNA

AL SEMPRE ADMIRAT SALVADOR ESPRIU;
SI CAL AMB DISCULPES

Oh! que avingutestic amb la meva
petita, esclava, poc sortosa terra,
i com em recaria d'allunyar-me'n,
ponent o sud enllà,
on sembla que la gent és bruta
i eixuta, accidiosa, inculta,
resignada, insolvent!

Aleshores, a la taverna nova, els companys dirien
fotent-se'n: "Com qui s'agrada de la lletja,
així el lluç que pica un ham sense esquer".

Però jo mentrestant pensaria
en les velles fretures i confiances
d'aquest meu tossut poble.
I, ja tot sospesat, decidiria
de restar aquí fins a la mort.
Car, fet i fet, tampoc no sóc tan ase
i estimo a més amb un
irrevocable amor
aquesta meva –i nostra–
bastant neta, envejada, bonica pàtria.

PERE QUART, *Obra poètica*

- Busca informació en una enciclopèdia sobre la vida de l'escriptor i completa el text:

Pere Quart és el sobrenom que utilitzava el poeta _____ per signar les seves obres. Va néixer l'any _____ a la ciutat de _____.

Era _____ anys més _____ que l'escriptor Salvador Espriu. Va escriure poesia, _____ i narrativa. Com Espriu va estar profundament marcat per la guerra civil espanyola.

Compromès amb el bàndol republicà, en acabar la guerra s'exilià a _____ i posteriorment a _____. Torna a Catalunya l'any _____. La seva obra *Vacances pagades* juntament amb *La pell de brau* de _____ Espriu constitueixen un emblema de la poesia catalana dels anys seixanta. Per Quart es caracteritzà pel seu caràcter temperamental, crític i inconformista que el convertí en un personatge incòmode, com ho demostra el rebuig que feu l'any 1982 quan li fou concedida la Creu de _____ de la Generalitat de Catalunya. Va morir a Barcelona l'any _____.

- Rellegeix varies vegades els poemes *Assaig de càntic en el temple* i *Assaig de plagi a la taverna*. i recull les dades que et facin falta per emplenar aquest quadre:

Salvador Espriu Pere Quart	Assaig de càntic en el temple	Assaig de plagi a la taverna
Com veu la seva terra el poeta?		
Vol allunyar-se'n? On?		
Com es la gent del lloc on vol anar?		
Per què no se'n va?		

Placa: Plaça del Firal
Casa natal: C/ J. Verdaguer, 30

Escultura: Plaça Farners

Avinguda: **Salvador Espriu**

A la plaça del Firal hi ha una placa de ceràmica, incrustada en una roca que devia formar part del paisatge granític colomenc del Rocar.

Malgrat que l'estat de conservació no és gaire bo, segur que pots esbrinar aquestes qüestions que et proposem:

- Quin any es va col·locar?
- Per quina commemoració?

I ara, escriu el poema:

✓ Al carrer Jacint Verdaguer número 30 hi ha la casa on va néixer Salvador Espriu. Reprodueix la placa commemorativa.

✓ Al costat de l'església parroquial hi ha una escultura de J.M. Subirats dedicada a Salvador Espriu. Contempla-la amb atenció i respon aquestes preguntes:

- Amb quina pedra està feta?
- Què et sembla que vol representar?
- Escenifica la postura del personatge.
- Fixa't en les formes. Quin tipus de línies hi predominen: les rectes o les corbes?
- Està situada a ran de terra o sobre un pedestal?
- Quin títol li posaries?
- Senyala les expressions que et sembla que podem aplicar a aquesta escultura:
  - estàtica
  - abstracta
  - figurativa
  - en moviment

✓ L'escultor J.M. Subirats està treballant actualment en un gran edifici religiós de Barcelona. Esbrina quin és.

A la població de Santa Coloma hi ha una avinguda que porta el nom de Salvador Espriu. Localitza-la en el plànol

- Quin edifici significatiu per a la població està situat en aquesta avinguda
- On comença i on acaba aquesta avinguda?
- Quina diferència hi ha entre un carrer i una avinguda?
- Hi ha alguna altra avinguda a Santa Coloma? Quina?

Dalmau Moner va néixer a Santa Coloma de Farners pels volts de l'any 1291. Els seus pares tenien terres en propietat al municipi, en el lloc que avui dia encara es coneix com a mas Moner.

Va començar els seus estudis a la vila però els continuà a Girona. Més tard es traslladà a la ciutat de Montpeller, al sud de França, atret pel prestigi de la seva universitat i cursà estudis de Filosofia.

Als 22 anys va decidir de fer-se religiós i va entrar a l'orde dels dominics.

En el convent de Girona va destacar pel seu tarannà estudiós, per la seva humilitat i per la seva obediència a les regles de l'orde. Es dedicà a l'ensenyament i les seves assignatures van ser la Filosofia i la Lògica.

Fou ordenat sacerdot i va exercir de predicador i de confessor. Li agradava més, però, la soledat i la meditació. Va aconseguir que els seus superiors li permetessin de viure retirat en una cova fent dejuni i penitència. Tot plegat va fer que s'escampés la seva fama d'home bo amb el do de la profecia i del miracle.

Va morir a Girona el 24 de setembre de l'any 1341 a l'edat de 50 anys. Durant molts anys va estar enterrat a la catedral de Girona fins que a finals del segle passat fou traslladat a l'església dels dominics d'aquesta ciutat.

La seva vila natal, Santa Coloma de Farners, celebra la Festa Major en honor seu el dia de l'aniversari del seu traspàs. A l'església parroquial hi ha una imatge seva i la seva persona dóna nom també a un carrer de la població.

Llegeix amb atenció la biografia de Sant Dalmau i respon les preguntes següents:

- Et sembla que era fill d'una família humil o benestant? Per què?

- A quins llocs diferents va estudiar?

- De quina ordre religiosa va formar part?

- Quines pràctiques van fer escampar la seva fama?

- De quines maneres diferents el recorda la població de Santa Coloma de Farners, la seva vila natal?

Carrer: **Sant Dalmau**

Fes una passejada pel carrer i respon a les qüestions que et proposem:

✓ Pensa i escriu dos adjectius que defineixin les característiques d'aquests elements:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu:

el darrer nombre parell _____

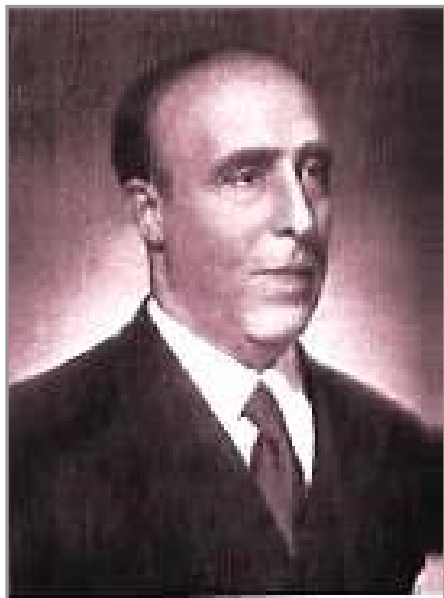
el darrer nombre senar _____

✓ Quins altres carrers limiten amb el de Sant Dalmau pel principi i pel final del carrer?

✓ Et sembla que és un carrer del nucli antic de Santa Coloma? Per què?

✓ A quins llocs hi ha una placa amb el nom del carrer ?

✓ Hi ha algun element d'ús públic: fanal, paperera, banc, font, bústia...?

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1897. Fou un gran estudiós de les llengües semítiques i un gran historiador de la ciència àrab i de les seves relacions amb la ciència europea medieval. Va ser catedràtic d'àrab i hebreu a les universitats de Barcelona i Madrid.

Dedicà tota la seva vida a la docència i a la investigació d'aquestes llengües i el seu món. Aquest fet el portà a viatjar molt però sempre, quan tornava, passava per Santa Coloma a recuperar forces i descansar. Fruit de les seves passejades pels entorns i de les

seves coneixences a la vila és el seu llibre *Historia de Santa Coloma de Farners y su comarca* (1951) escrit conjuntament amb el llavors rector de la parròquia.

Investigà també el món bíblic. Va traduir els llibres bíblics al català. Va fer també moltes aportacions per al coneixement de la història de la ciència. Gaudí d'un gran prestigi i fou reconegut per tots els investigadors nacionals i estrangers. L'any 1959 obtingué el Premi March de Lletres.

Publicà 32 llibres originals i 8 traduccions, més de 150 articles d'investigació i molts articles més en diaris i revistes del seu temps. Va rebre molts premis i diversos homenatges entre els quals cal esmentar la dedicació d'un cràter a la Lluna amb el seu nom: *Cràter Millàs*.

Morí a Barcelona l'any 1970.

Llegeix amb atenció aquesta biografia i respon aquestes preguntes:

- Quants anys va viure J.M. Millàs i Vallicrosa?
- Quines dues llengües coneixia molt a fons?
- A quina família de llengües pertanyen?
- Millàs Vallicrosa va rebre un premi molt curiós. Quin?

✓ En la seva biografia llegim que gaudí d'un gran prestigi entre els investigadors nacionals i estrangers del seu temps. Per constatar això et proposem que vagis a Internet i amb l'ajut d'un cercador, posant el seu nom, vegis la quantitat d'informació que hi ha sobre aquest personatge.

Escriu dues o tres informacions que t'hagin cridat més l'atenció.

Carrer: **Millàs Vallicrosa**

Recorre el carrer d'un cap a l'altre i escriu un o dos adjectius per definir aquestes paraules:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu:

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

✓ El carrer està travessat per un altre que porta el nom d'un President de la Generalitat de Catalunya. Escriu el seu nom i esbrina quins anys van ser els del seu mandat.

✓ Hi ha un moment que el carrer canvia de nom per adoptar el d'un gran mestre de la llengua catalana. Escriu el seu nom.

✓ Escriu la **V** de veritat o la **F** de fals segons correspongui a aquestes frases:

El carrer Millàs Vallicrosa és un carrer del nucli antic de Santa Coloma de Farners.

El carrer Millàs Vallicrosa està situat a la urbanització de Can Malladó.

- El carrer Millàs Vallicrosa porta a la carretera de Sant Hilari.
- El carrer Millàs Vallicrosa és un carrer de la urbanització de Can Ferragut.
- El carrer Millàs Vallicrosa està a la vora de la deixalleria municipal.
- El carrer Millàs Vallicrosa passa pel Parc de Sant Salvador.

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1881. Va fer estudis en aquesta vila fins als 17 anys en que sentí la vocació religiosa. Continuà la seva formació al col·legi de Sant Ignasi de Sarrià a Barcelona, que pertany a l'orde de la Companyia de Jesús. Va cursar estudis de Filosofia i Astronomia a les universitats de Barcelona i Harvard. Es dedicà a l'ensenyament de la Física. Més tard anà a Holanda a cursar estudis teològics fins que va ser ordenat sacerdot l'any 1913.

Durant un temps va col·laborar amb l'equip científic de l'Observatori de l'Ebre del qual fou nomenat director l'any 1920, càrrec que va exercir fins que les instal·lacions van ser desmantellades a ran de la guerra civil. Des d'allà va procurar propagar els darrers avenços astronòmics, geodèsics i geofísics.

Va viatjar per tot el món fent conferències i col·laborant a les principals revistes astronòmiques del moment. Publicà més de seixanta treballs d'investigació, alguns en anglès. Una obra que va tenir molt bona acollida i de la qual més tard se'n va fer una publicació popular va ser *El Firmamento* (1927).

Va morir a l'illa de Mallorca l'any 1939.

La seva població natal li dedicà un carrer l'any 1981. Com a dada curiosa, destacar que a la seva mort i com a homenatge pòstum, per la seva dedicació a l'astronomia, se li donà el seu nom a un dels cràters de la Lluna.

Llegeix amb atenció aquesta biografia i respon les preguntes que et plantegem:

- Quants anys va viure Lluís Rodés?
- En la seva formació de religió jesuïta va fer tres tipus d'estudis. Quins?
Completa la taula.

ESTUDIS	OBJECTE D'ESTUDI

- Per quin dels estudis realitzats va ser més conegut?
- Quines activitats va fer durant la seva vida relacionades amb aquesta ciència?
- Quin és el títol del seu llibre més conegut?
- Quin homenatge curiós se li va fer amb motiu de la seva mort?

Placa: c/ Lluís Rodés, 43
Carrer: **Lluís Rodés**

Recorre el carrer Pare Rodés i escriu un parell d'adjectius que defineixin aquests elements:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu:

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

✓ On comença i on acaba el carrer Pare Rodés?

✓ Just al final del carrer, al nº43, hi ha una placa commemorativa dedicada al P. Lluís Rodés. Escriu el text:

En aquest carrer hi ha alguns edificis d'estil modernista que es diferencien dels altres per les característiques de la seva façana.

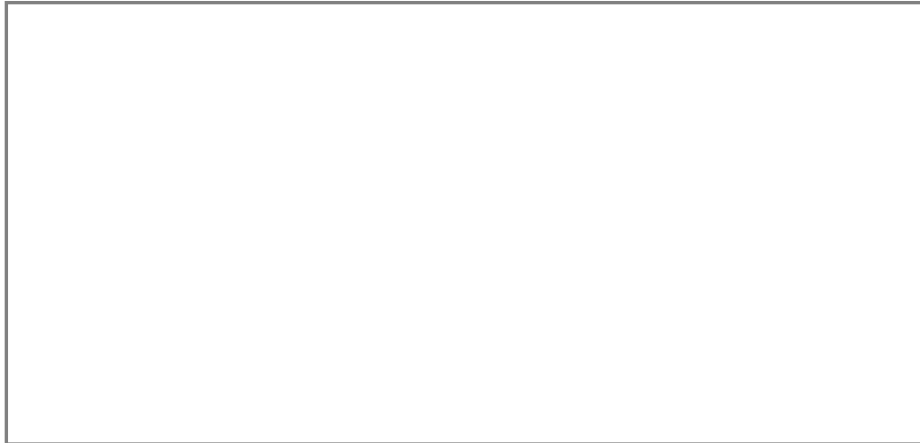
Situa't en el número 33. *Cal Fabricant*

Aquesta casa va ser inicialment una presó. L'any 1914 va ser totalment reconstruïda sota l'estil modernista i esdevingué una casa particular.

Observa amb atenció la seva balconada:

- Quantes columnes la sostenen?
- Quina forma té la barana?
- Quins materials decoratius diferents s'han utilitzat en la seva construcció?
- Dibuixa la part central de la tribuna amb els seus elements decoratius.

Situa't al número 10. *Cal Huix – Can Ribé – Can Tomàs Barrera*
Aquesta casa de dues plantes i golfes va ser construïda l'any 1910.

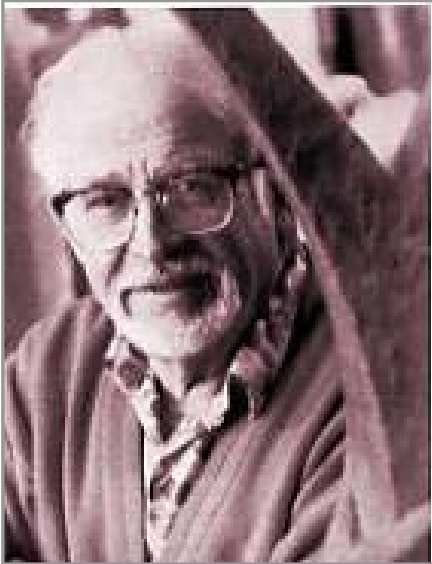

Observa amb atenció les golfes i fixa't en la seva decoració. Fixa't també en la decoració de la façana. Quins d'aquests elements hi trobes?

- ceràmica de colors
- decoració floral o vegetal
- vitralls de colors
- ferro forjat
- columnes
- medallons
- capitells
- fusta treballada
- frisos

✓ El carrer Pare Lluís Rodés és un carrer de vianants?

✓ Quins altres carrers de Santa Coloma ho són també?

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1915, fill d'una família senzilla de bosquerols. De ben petit li va agradar modelar i aprofitava qualsevol ocasió per fer-ho amb fang, amb fusta o amb pedra.

Acabada la Guerra Civil espanyola va fer els estudis d'art, especialment escultura, a l'Escola de Belles Arts de Barcelona i al mateix temps treballava en el taller del reconegut escultor noucentista Enric Monjo.

Va formar part del grup Postectura integrat per artistes influïts per les tendències constructives que es dirigien cap a un nou humanisme.

L'any 1950 va exposar a les Galerías Layetanas, en una exposició col·lectiva on ell va aportar deu obres. Aquesta exposició va ser el punt de partida de la seva carrera artística. Escultures religioses, retrats i tota mena d'encàrrecs li van permetre revelar la seva gran força creativa.

Seguidor dels escultors Manolo Hugué i Arístides Mallol, en les seves primeres obres presenta un tipus d'escultura massissa i arrodonida, per passar després a formes més humanitzades en les seves imatges religioses i a volums més alats, o a grups i relleus més sensuals fins arribar al seré i elegant equilibri de les seves obres més recents.

Treballa el guix, la pedra, el ferro i la terracota, materials que li permeten una gran llibertat creativa i plàstica. Amb el temps, la seva escultura s'allibera de l'objecte representat per esdevenir una eina de creació pura. La idea i el concepte, el diàleg entre volums positius i negatius -entre el ple i el buit-, els ritmes, la línia pura, els plans, l'abstracció com a exaltació de la pura plasticitat, sempre amb un rerefons antropomòrfic, van conformant l'expressió d'un nou llenguatge a l'obra de Martí-Sabé.

Ha exposat arreu de la geografia catalana i també a l'estranger. Ha rebut diversos premis i reconeixements entre ells la Medalla d'Or de la Diputació de Girona. L'any 1995 va ser anomenat Fill Predilecte de Santa Coloma de Farners.

Llegeix amb atenció les dades de la biografia de l'escultor local Josep Martí i Sabé i respon les preguntes següents:

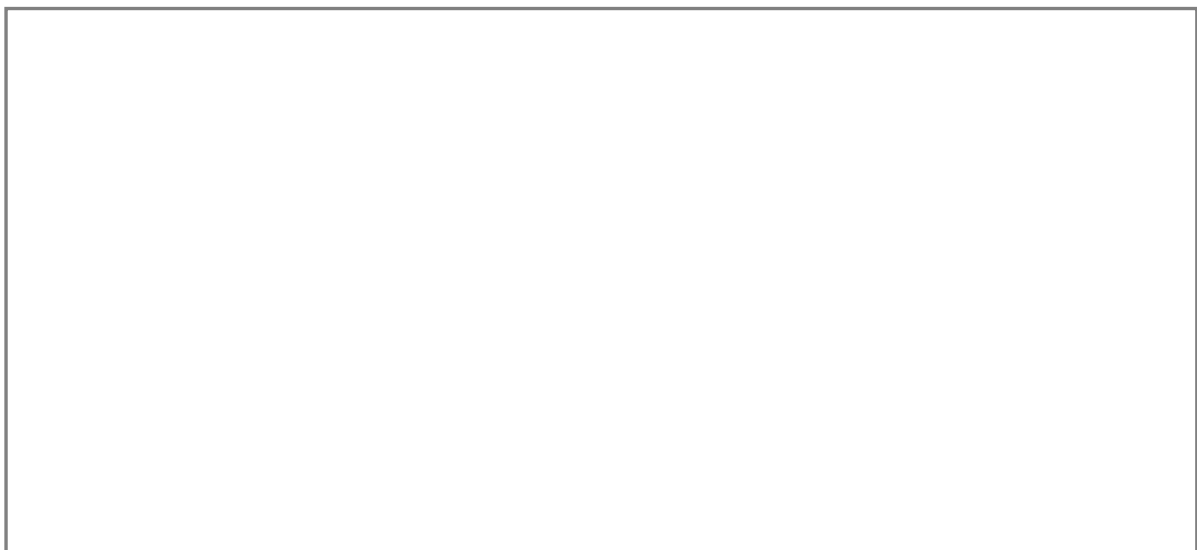
- Quants anys té actualment l'escultor?

- Amb quins materials ha treballat per fer les seves escultures?

- On va estudiar per ser escultor?

- Escriu un parell de característiques de les escultures de Martí i Sabé?

- Saps a quins indrets de Santa Coloma hi ha escultures de Martí i Sabé?

- Si poguessis parlar amb ell quines tres preguntes li faries?

A diferents indrets de Santa Coloma hi ha escultures de Josep Martí i Sabé. A la delegació local de la Caixa de Girona hi ha un Sant Jordi, a l'església i a la *rotonda* d'entrada de Santa Coloma per la carretera de Sils hi ha una al·legoria a la població, del mateix escultor.

A banda d'anar a veure aquestes escultures i localitzar-les en el plànol, et proposem d'aturar-te a contemplar amb atenció la que hi ha a la carretera de Sant Hilari, just davant de l'Ajuntament.

- Quin nom li ha donat l'escultor Josep Martí Sabé?
- Què representa?
- Amb quin material està feta?
- Quin significat té el número 898 gravat a l'escultura?
- Està arran de terra o sobre un pedestal, l'escultura?
- Hi predominen les línies rectes o corbes?
- Esbrina quin any la van col·locar en aquesta placeta.
- Fes el dibuix de l'escultura

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1837. Era fill d'una família pagesa i de jove es dedicà als treballs del bosc. A l'edat de vint anys se'n va anar a Cuba a fer el servei militar.

Allà va inventar una pomada "curalotodo" que va introduir en el mercat amb el nom de "Pomada Pancho" i que li va donar fama i diners. Ell mateix va escriure un llibret titulat "Aplicación de la pomada Pancho y algun verso" l'any 1898, que es conserva a l'Arxiu Històric Comarcal.

Era un personatge curiós que esdevingué molt popular per les campanyes publicitàries que organitzava per vendre la seva pomada. Feia cercaviles, amb acompanyament de cobla, on desfilaven tan persones com animals que ell havia guarit i al final de la comitiva hi anava ell, muntat en un cavall blanc, que havia portat d'Amèrica, i acompanyat d'un lloro que parlava. Acabada la cercavila feia un gran discurs on enaltia les grans propietats medicinals de la seva pomada.

Va fundar el Cafè Panxo a la plaça Farners que encara treballa actualment amb el mateix nom. Hi organitzava balls i va destinar una sala a billars i taules de joc. Composava la música i la lletra de les seves pròpies cançons, que parlaven sovint de la seva pomada. També va escriure moltes poesies.

Llegeix amb atenció la vida d'en Francesc "Panxo" Fontdevila i contesta aquestes preguntes:

- Què va inventar en Panxo Fontdevila?
- Per què va ser a Cuba i no a Santa Coloma que va fer l'invent?
- On pots anar a consultar el llibre que va escriure explicant les propietats del seu invent?
- Quines afeccions tenia en Panxo Fontdevila?

Esbrina la data que va fundar el Cafè Panxo i digues quina és la seva adreça. Localitza'l en el plànol.

- Te l'imagines passejant-se per Santa Coloma dalt d'un cavall blanc, amb un lloro i acompanyat d'una banda de música?
- Aquí tens un fragment de l'auca de Ramon Borrell Carós, datada el 6 de desembre de 1903. El repte és completar-la amb escenes tan sorprenents de la seva biografia com la de passejar-se dalt d'un cavall blanc.

HISTORIA ILUSTRADA DE PANCHO Y SA POMADA.

<p>La marca de la Pomada que de tots es admirada.</p>	<p>Fill ves de Sta. Coloma que est hont molt sa poma.</p>	<p>Fill de pares molt honcats si ha sortit un celebritat.</p>	<p>De jove n'era pastó mas pronto dexà l'bestó</p>

Sant Salvador va néixer l'any 1520 a Santa Coloma, a l'edifici de l'Hospital, on ara es troba l'església parroquial. Els seus pares hi treballaven de servidors i ell hi va viure fins que van morir els seus pares quan ell tenia 14 o 15 anys. Salvador i la seva germana van marxar cap a Barcelona a buscar feina. Allà va fer durant un temps d'aprenent de sabater.

Més tard va entrar de servent al Monestir de Montserrat i posteriorment va fer de pagès als voltants de Barcelona fins que va sentir la vocació religiosa i entrà, als 25 anys, a l'ordre de Sant Francesc, en el convent de Santa Maria de Jesús de Barcelona. Allà es convertí en frare llec i es va dedicar a fer feines humils (ajudant de cuina, almoïner...).

Un cop hagué professat, Fra Salvador va ser destinat a Tortosa on es va ocupar de la porteria del convent. Aquesta feina el va portar a acollir tota mena de pobres i necessitats que s'hi acostaven a la recerca de protecció. També va estar destinat a Bellpuig i a Lleida però on es quedà més temps va ser a Horta de Sant Joan. Per això se l'anomena Sant Salvador d'Horta. Després va anar Reus, a Barcelona i a Girona. Viatjà també a Castella, València i Gandia fins que embarcà a Barcelona per anar a recollir-se a un convent de l'ordre a l'illa de Sardenya on va morir dos anys més tard, el 18 de març de 1567.

En tots els llocs on fou destinat va deixar empremta de santedat i de miracles. La seva fama va arribar fins a la Cort Reial de Madrid, on el rei Felip II va voler-lo conèixer personalment. A tall anecdòtic, està recollit que quan va ser al davant dels Reis els va saludar en català, doncs era l'única llengua que coneixia.

Actualment, la seva persona dóna nom a un passeig, a un parc i a l'escola pública de la seva població natal, Santa Coloma de Farners.

Després de llegir amb atenció la biografia de Sant Salvador d'Horta, respon aquestes preguntes:

- Quants anys va viure?

- Quines feines va fer abans de fer-se frare?

- De quina ordre religiosa va formar part?

- A quins convents de l'ordre va estar destinat com a frare?

- Per què se'l coneix amb el nom de Sant Salvador d'Horta?

- Quins indrets de Santa Coloma porten el seu nom?

PASSEIG DE SANT SALVADOR

El passeig de Sant Salvador va ser projectat per poder accedir des de la població a la font de Sant Salvador dins del que avui dia n'és el Parc. Els plànols van ser aprovats l'any 1890 però no va ser fins el 1893 que el propietari dels terrenys donava permís per utilitzar gratuïtament el terreny indispensable de la seva propietat per construir el passeig. Sembla ser que van haver-hi molts problemes i que es van aprovar uns nous plànols l'any 1894 que són els que van reeixir.

Segons explica l'historiador Miquel Borrell, la idea era *bastir un passeig central amb carretera a cada costat i una tàpia per evitar la vista del Torrent Merder al llarg del recorregut comú que feien torrent i passeig*. El febrer de 1895 s'hi van fer els forats per plantar els arbres i l'obra va estar acabada l'estiu d'aquell mateix any. S'hi posaren uns bancs de pedra i l'any 1902 l'Ajuntament es feu càrrec del seu enllumenat.

El començament del passeig es va convertir en un centre monumental del poble amb construccions d'estil modernista, de les quals se'n conserva encara la que ha esdevingut la delegació local de La Caixa. Més endavant, l'any 1920 s'hi edificà l'edifici de les Escoles Nacionals, que s'ha anat ampliant al llarg dels anys i que ha esdevingut el CEIP Sant Salvador.

A mig passeig cal fixar-nos en dues construccions: a l'esquerra, l'edifici del Consell Comarcal de la Selva i davant seu, sis casetes arrencades que van ser construïdes per l'Ajuntament durant la república per donar feina als obrers de la construcció, i que van ser sortejades entre els vilatans en una rifa.

Més endavant, on el passeig es creua amb el passeig de la Nòria i l'avinguda Salvador Espriu, es construï l'any 1981 la Plaça de la Sardana i l'artista i escultor Josep Martí i Sabé hi dissenyà i esculpí el Monument a la Sardana, un monòlit de pedra amb un cercle i dos sardanistes.

Llegeix amb atenció el text i fes una caminada pel passeig. Després amb el que acabes de llegir i amb l'ajut del plànol resol les activitats que et proposem:

- Quants anys fa que està construït el Passeig de Sant Salvador?
- Escribeu el nom de diferents espècies d'arbres que hi ha plantats? Quina és l'espècie més abundant?

Pinta de color verd en el plànol el recorregut del passeig. Localitza amb una creu la seu del Consell Comarcal de la Selva, el CEIP Sant Salvador i el Monument a la Sardana.

- Et sembla que el passeig respon del tot a la idea amb la qual es va projectar? Per què?

Situa't davant del Monument a la Sardana de l'escultor colomenc Martí i Sabé, observa'l amb atenció, repassa les dades biogràfiques de l'escultor i respon:

- Per quin motiu se li va encarregar aquest monument a l'escultor Martí i Sabé?
- Amb quina mena de pedra està construït el monument? Quina altra escultura amb aquest tipus de pedra té Martí i Sabé aquí a Santa Coloma?
- Per què se'n diu monòlit d'aquest Monument a la Sardana?
- Amb quin material està construïda la parella de dansaires?
- Què et sembla que vol representar el cercle foradat?

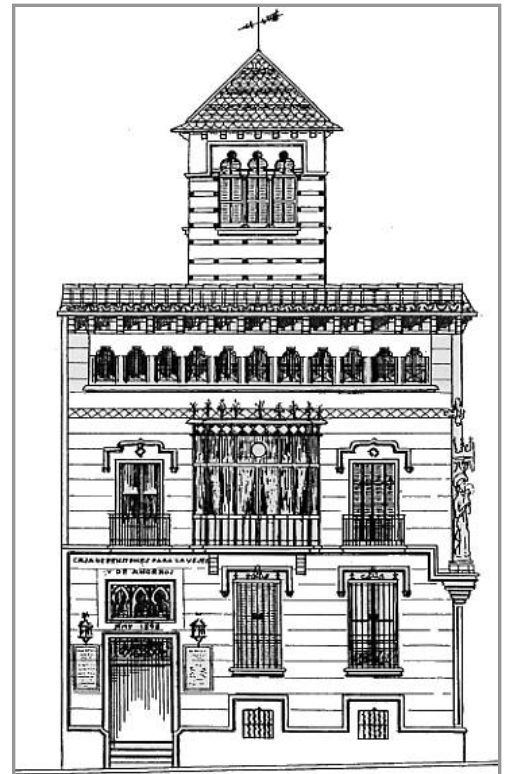
Va néixer a Barcelona l'any 1868. Fou advocat i economista. S'especialitzà en els problemes de previsió i d'estalvi. Fou secretari de l'entitat Foment del Treball Nacional i conseller adjunt de la Mancomunitat catalana.

La seva obra principal fou la preparació i fundació de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, coneguda popularment per "La Caixa", l'any 1904. En va ser director i va impulsar tota l'obra social, principalment l'atenció a la vellesa.

Estiuejava al Balneari Termes Orion de Santa Coloma de Farners, població amb la qual quedà vinculat de manera especial amb el finançament de la que es va convertir en la primera biblioteca de l'entitat, que ell presidia, a tot Catalunya, l'any 1923. Aquell mateix any fou nomenat fill adoptiu de la població.

Va morir a Barcelona l'any 1935.

Actualment el carrer on hi havia l'esmentada biblioteca, integrada en una Casa de Cultura, porta el seu nom.

✓ El nom de Francesc Moragas està vinculat al d'una entitat bancària de reconeguda importància a Catalunya. Quina?

Localitza en el plànol l'indret on està ubicada la delegació d'aquesta entitat a Santa Coloma de Farners. Amb quins carrers fa cantonada?

✓ Quina relació va tenir Francesc Moragas amb la població de Santa Coloma de Farners?

✓ Com es diu actualment la biblioteca de Santa Coloma?

Carrer: **Francesc Moragas**

Passeja't pel carrer i escriu un parell d'adjectius que defineixin aquests elements:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu:

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

✓ Quins d'aquests elements trobem en aquest carrer:

- fanals
- papereres
- cabines telefòniques
- contenidors
- bancs
- jardineres
- guals
- arbres
- zones blaves
- altres

✓ El carrer Francesc Moragas és un carrer llarg amb unes quantes travessies a banda i banda. Una d'elles porta el nom d'un dels alcaldes que ha tingut Santa Coloma.

- Quin és el seu nom?
- Quan va ser alcalde?

✓ En el carrer Ave Maria, perpendicular del carrer Francesc Moragas hi ha un edifici d'interès per a la comarca:

- Quin és?

- Quina funció té?

✓ En aquest carrer hi trobem també dos equipaments municipals. Esbrina quins són.

Va néixer a Barcelona l'any 1888. Fou escultor, assagista i industrial. La seva afeció a les arts plàstiques el portà a freqüentar diversos tallers artístics. Després d'una primera etapa dedicada a la pintura, s'inicià d'escultor. Va començar de manera autodidàctica i més tard esdevingué deixeble de l'escultor Josep Clarà a París (1911-12) on residí amb els pintors Francesc Vayreda i Ignasi Mallol.

Va ser secretari del Cercle Artístic de Sant Lluç, a Barcelona (1908) i va ser en aquella època que il·lustrà la primera edició de *La muntanya d'amestistes* de Guerau de Liost.

Com a escultor comença a exposar individualment a Barcelona l'any 1913 i a Girona, el 1915.

Interessat per la creació d'una escola d'oficis artístics s'integrà a l'equip promotor de l'Escola Superior de Bells Oficis, de la qual fou el primer director d'escultura (1915).

L'any 1917, arran de la crisi social que vivia el país i que va desembocar en una vaga general, l'escultor es retirà i assumí la direcció de la fàbrica de perfums familiar, a la qual va posar el nom de Myrurgia i a la que va donar nova empena.

A partir d'aquesta època, com a escultor es dedicà només a fer alguns retrats familiars i diverses imatges (Sant Salvador i Santa Coloma) per a la parròquia de Santa Coloma de Farners (1930 i 1944) i el grup escultòric principal de la Parròquia de Santa Anna, a Barcelona.

Se'l considera l'escultor més representatiu del Noucentisme per la compenetració amb el seu ideari alhora que exercí una influència notable en el moviment gràcies a la seva autoritat moral.

Morí a Barcelona l'any 1970.

✓ Esteve Monegal no és un personatge colomenc de naixement, en canvi la població l'ha recordat posant el seu nom a un carrer.

- Quina relació va tenir Monegal amb Santa Coloma de Farners?

- Dins les arts plàstiques, destacà principalment com a escultor.

- Quants anys tenia quan va començar a exposar per primera vegada?

- Qui va ser el seu mestre?

Esteve Monegal és considerat l'escultor més representatiu del Noucentisme.

 Busca informació d'aquest moviment cultural i fes-ne un resum seguint aquestes pautes: cronologia, característiques, figures rellevants en la literatura, les arts plàstiques i la música.

✓ Llegim en el text que els fets de l'any 1917 van marcar el final de la carrera artística de Monegal degut al malestar social que vivia el país.

Busca informació sobre aquest període de la nostra història i esbrina:

- Quin govern hi havia a l'estat espanyol?
- Quina era la situació política a Catalunya?
- Quins fets van provocar la vaga general de 1917?
- Quin conflicte d'abast internacional s'estava desenvolupant?

Carrer: **Esteve Monegal**

El carrer Esteve Monegal es troba a continuació del carrer sant Dalmau. Fes una passejada pel carrer i respon a les qüestions que et proposem:

✓ Pensa i escriu dos adjectius que defineixin les característiques d'aquests elements:

voreres:

calçada:

cases:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu:

el darrer nombre parell _____

el darrer nombre senar _____

✓ Quins carrers travessen el carrer Esteve Monegal pel principi i el final?

✓ Trobes semblances entre els carrers Sant Dalmau i Esteve Monegal. Quines?

✓ És un carrer comercial el carrer Esteve Monegal? Per què?

✓ Al final del carrer, just a l'altra banda de la carretera de Sant Hilari hi ha un equipament municipal. Quin és?

Va néixer a Santa Coloma de Farners l'any 1913.

Estudià la carrera eclesiàstica al Seminari de Barcelona i va ser ordenat sacerdot acabada la guerra civil, l'any 1939. Es doctorà en Dret canònic i en teologia a la Universitat Gregoriana de Roma. Exercí de professor de dret canònic al seminari de Barcelona.

Després d'ocupar diversos càrrecs diocesans va ser anomenat bisbe auxiliar de Barcelona (1955) i més tard elegit bisbe de Girona (1964).

Formà part de diverses comissions de treball del Concili Vaticà II. Inicià la renovació d'alguns aspectes de la pastoral litúrgica a la seva diòcesi.

L'any 1971 ser anomenat arquebisbe de Barcelona i el 1973 fou ordenat cardenal.

Té publicades algunes obres relacionades amb el ministeri sacerdotal i gran nombre d'escrits i gran nombre d'escrits i pastorals .

El 1990 i ja en una edat avançada renuncià l'arquebisbat, on fou substituït per l'actual, Ricard Maria Carles.

Va morir a Barcelona l'any 1996.

Al llegir la biografia de Narcís Jubany hauràs observat que hi ha un piló de paraules desconegudes per a persones poc avesades a temes relacionats amb l'església.

- Amb l'ajut d'una enciclopèdia defineix les paraules següents:

teologia:

dret canònic:

diòcesi:

concili:

✓ Els termes: arquebisbe, bisbe, sacerdot, cardenal, Papa, són càrrecs de l'església catòlica.

Informa't de què significa cadascun i ordena'ls jeràrquicament.

✓ Narcís Jubany va participar en l'elaboració de diversos documents del Concili Vaticà II.

Investiga sobre el Concili Vaticà II en una enciclopèdia, a Internet ... i contesta les preguntes següents:

- Quin Papa va convocar el concili?
- Quin any va començar a celebrar-se?
- Quin any va acabar?
- A on va celebrar-se?

✓ El Concili Vaticà II assenyala un abans i un després en la història de l'Església perquè les seves disposicions van fer possibles idees molt renovadores.

Subratlla les afirmacions que siguin certes:

El Concili Vaticà II va significar l'obertura de l'església catòlica a les altres branques del cristianisme.

El Concili Vaticà II va ser un fet sense gaire importància en la història del segle XX

- A partir del Concili Vaticà II es van començar a celebrar les misses en les llengües pròpies de cada país.
- El Concili Vaticà II va reunir representants de totes les religions del món
- Després del Concili Vaticà II els sacerdots poden casar-se
- El Concili Vaticà II va fomentar el coneixement i l'estudi de la Bíblia per part de tots els creients.

Ves al carrer del Centre i busca la casa on va néixer Narcís Jubany.

- Escriu l'adreça exacta
- Entre quina carrers està situat el carrer del Centre?
- És un carrer de vianants?
- Té algun edifici d'interès artístic o històric?
- És un carrer comercial?

✓ Escriu un parell d'adjectius que defineixin aquestes elements:

cases:

voreres:

calçada:

✓ Fixa't en la numeració de les cases i escriu:

el darrer número parell _____

el darrer número senar _____

✓ Completa la placa:

Joan Vinyoli i Pladevall neix a Barcelona el dia 3 de juliol de 1914. El seu pare, metge internista, mor l'any 1919 i la família queda en una situació econòmica precària però Vinyoli pot fer els estudis primaris i continuar amb els estudis de comerç.

A partir de l'any 1924 i fins el 1935, els Vinyoli passen els estius a Santa Coloma de Farners, al carrer Beat Dalmau, 34. L'estada de Vinyoli a Santa Coloma li deixa una empremta que ocuparà un lloc fonamental en l'univers simbòlic de

la seva poesia. La riera i la seva aigua cristal·lina, el rocar, les alzines sureres, el so de les destrals dels llenyataires d'aquells temps i les fonts són alguns dels elements del paisatge colomenc que impregnen i són condiment substancial dels seus poemes i Santa Coloma i els seus voltants esdevenen així una mena de paradís perdut. Vinyoli ho recorda així:

"De més o menys els vuit anys fins als disset anys els vaig passar a Santa Coloma de Farners, La Selva, vila el paisatge de la qual ha estat més tard literaturitzat en algun dels meus primers llibres. Recordo que allí hi vaig passar les millors estones de la meva adolescència: les passejades a la plaça, el tennis, els boscos."

Joan Vinyoli comença escriure de ben jovenet i guanya el seu primer premi literari en uns Jocs Florals celebrats a Santa Coloma, al pati de Can Geronès, el 15 d'agost de 1927. Tres anys més tard, en el 1930 entra a treballar a l'editorial Labor fins a la seva jubilació, l'any 1979. L'any 1931 publica els seus primers textos a la revista *Iuventus*, del col·legi dels jesuïtes on havia estudiat. L'estiu d'aquell mateix any, Vinyoli fa un curset de català a Santa Coloma de Farners.

A partir de 1933 Vinyoli freqüenta l'Ateneu Barcelonès i comença els estudis de batxillerat com a alumne lliure. També comença a estudiar l'alemany per poder llegir Rilke en l'original. Gràcies a la traducció d'un poema de Rilke coneix Carles Riba, que esdevindrà, juntament amb el poeta alemany, una de les influències literàries més decisives del poeta.

L'any 1937 publica el seu primer llibre *Primer desenllaç* i a l'any següent publica *De vida i somni* i obté el premi de poesia en el IV Certamen Literari organitzat pel "Círculo Cultural Columbense" de Santa Coloma de Farners.

Tres anys més tard, l'any 1951 publica *Les hores retrobades*, que obté el premi Óssa Menor.

L'estiu de 1953 comença a estiuejar amb la família a Begur i aquest indret esdevindrà, segons el poeta, el més "*important i definitiu com a centre de les meves experiències de tot ordre, poètic i vital*".

L'any 1963 publica el volum *Realitats*. Després entra en un període de crisi personal i de silenci poètic que s'allargarà fins el 1970 agreujat pels problemes a l'editorial on treballa i per la seva addició a la beguda. A partir de 1972 comença a tenir problemes seriosos de salut. Amb tot, la seva producció literària no s'atura i segueix publicant: *Encara les paraules* (1973), *Ara que és tard* (1975), *Poesia completa 1937-1975*, *Vent d'aram* i *Ara que és tard* (1976). L'any 1977 inicia la seva relació epistolar amb el poeta Miquel Martí i Pol, que posteriorment serà publicada. L'any 1979 publica *Obra poètica 1975-1979*.

Mor a Barcelona, el 1984.

Joan Vinyoli va ser anomenat **fill adoptiu de Santa Coloma** l'any 1991, a títol pòstum, i el "retrobarment" definitiu amb el nostre poble es produeix a partir de l'any 2002, quan aquest important equipament cultural que és la biblioteca passa a ser de titularitat municipal i a dir-se oficialment **Biblioteca Municipal Joan Vinyoli**.

Situa en el plànol el carrer on venia a estiuejar Joan Vinyoli.

✓ Com recorda les seves estades estiuenques a Santa Coloma de Farners?

✓ Quins són els dos poetes que més influència van tenir en la seva obra? Cerca les seves biografies i fes una breu ressenya de cadascuna d'elles.

✓ Com es titula el seu primer llibre? Quants anys tenia quan el va escriure?

✓ Cerca en aquesta sopa de lletres 6 paraules que surten en la biografia de Joan Vinyoli.

Vinyoli escriu el poema "Platja dura" molts anys després d'haver estiuejat a Santa Coloma de Farners. Llegeix-lo amb atenció i després respon a les qüestions que et proposem.

PLATJA DURA

Són llaguts o balandres
els pensaments que em llisquen
pel llac de la memòria
de la cremada joventut?

Deixo que es trobin
paraules a l'atzar, deixo que em pugin
intensament records,
que encenguin fogueres,
que matin gels.

Camino encara sense crosses, menjó,
bec vi, m'agraden els llavis
incandescents.

A l'esplanada de l'ermita
s'hi feien arrossades.
Sé les graelles plenes
de carn i l'ombra
de les alzines
sureres.

No compliquis
gaire més els records.

Demana justos
els mots indispensables
per fer sorgir la imatge de les coses
passades.

Deixa-les anar
com un estel
des d'un turó.

Les ones baten
feixugament damunt la sorra
bruta, negrosa, de la platja dura
dels anys viscuts.

"Ara que és tard" (1975).
Joan Vinyoli

- T'agrada el títol que li va posar? Quin títol li hauries posat si l'haguessis escrit tu?

- Quin d'aquests et sembla que és el tema de fons d'aquest poema? Encercla'l.

la vida - l'amor - el paisatge - la mort - el record

- Copia els versos on et sembla a tu que Vinyoli parla de Santa Coloma.

- Sembla que Joan Vinyoli quan escriu aquest poema ja no és el jove poeta de les estades estiuenques a Santa Coloma. En quins versos reflecteix el seu estat físic?

- Quins d'aquests adjectius et sembla que defineixen millor l'estat d'ànim del poeta en aquest poema?

entusiasme - serenor - melangia - vitalitat - rebel·lia - tristesa - optimisme - enyorança

A Santa Coloma no hi ha cap carrer dedicat a Joan Vinyoli però, com has llegit abans, la Biblioteca municipal porta el seu nom.

Localitza la Biblioteca en el plànol.

Quin seria l'itinerari més curt per anar-hi des del teu centre (escola o IES)? Assenjala-ho en el plànol.

Et proposem fer una visita a la Biblioteca per esbrinar una sèrie de dades:

Horari de servei

Activitats relacionades amb el poeta Joan Vinyoli

Fons documental d'aquest poeta (nombre d'exemplars, tipus de documents...)

...

Ho pots fer en equip, cal que primer prepareu un guió amb les preguntes que fareu a la bibliotecària. Finalment, redacteu un text que reculli tota la informació obtinguda.